
האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

הפיכה לבלתי מוכר: אסתטיקה של הזרה - 26829

תאריך עדכון אחרון 28-08-2018

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

תואר: מוסמך

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: לימודים גרמניים, רוסיים ומזרח אירופיים

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 2019

סמסטר: סמסטר א'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): ד"ר נינה רודניק

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: Nina.Rudnik@mail.huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס: יום שני, 15:00-16:00

מורי הקורס:

תאור כללי של הקורס:

הקורס עוסק במושג הזרה לפי תורתו של וקטור שקלובסקי בהשוואה עם גישות אסתטיות אחרות לסוגיית הניכור כגון ברטולט ברכט, מיכאל בחטין ועוד. בראש ובראשונה נדון בשאלת ההרחקה האסתטית בספרות, באמנות, בתיאטרון ובקולנוע. ניתוח הטקסטים ילווה בחומר ויזואלי עשיר.

מטרות הקורס:

מטרת הקורס היא לחקור את תורת ההזרה בהשוואה עם גישות אסתטיות אחרות לסוגיית הניכור.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

- א. לרכוש את הידע הנדרש על התורה הפורמליסטית של ה'הזרה' ותולדותיה
- ב. להשוואת את הקונצפט של הזרה עם גישות אסתטיות מקבילות כגון תורת האמנות מאת לב טולסטוי, פסיכואנליזה, רעיונות של מיכאל בחטין, תורת התיאטרון של ברטולט ברכט ועוד
- ג. לרכוש את הידע על התפתחות הספרות והאמנות הרוסית המודרניסטית מבראשית המאה ה-20 ועד לתקופה הפוסטמודרנית
- ד. להרחיב את אוצר המושגים של מערכת הז'אנרים של תקופת מודרניזם
- ה. לקבל את הכלים התיאורטיים המתאימים לניתוח הטקסטים
- ו. לשפר את היכולת האנליטית בחקר ספרות ואמנות

דרישות נוכחות (%):

80%

שיטת ההוראה בקורס: הרצאות פרונטליות, דו"חות קריאה, פרזנטציות של תלמידים

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

- א. האוונגרד הרוסי והאסכולה הפורמלית: תורת ההזרה מאת ויקטור שקלובסקי. הזרה כתחבולה ספרותית וכעיקרון אמנותי
- ב. תולדות הפואטיקה של הזרה (1): מסוקרטס לקנט
- ג. תולדות הפואטיקה של הזרה (2): מקנט לברגסון
- ד. תורת האמנות של לב טולסטוי וקונספט 'ההזרה' של ויקטור שקלובסקי
- ה. תורת ההזרה ופסיכואנליזה
- ו. סוגיות בפואטיקה פורמליסטית של פרוזה
- ז. סוגיות בפואטיקה פורמליסטית של שירה
- ח. סוגיות בפואטיקה פורמליסטית של התפתחות ספרותית
- ט. סוגיות בפואטיקה פורמליסטית של קולנוע
- י. הפורמליזם הרוסי בדיון עם גישתו של מיכאל בחטין
- יא. התיאטרון הרוסי המודרניסטי ותורת ההזרה

י.ב. ההזרה וגישתו של ברטולט ברכט
י.ג. פואטיקה ופוליטיקה: מרקסיזם ותורת ההזרה
י.ד. גישות פוסטמודרניות לתורת ההזרה: משקלובסקי לדרידה

חומר חובה לקריאה:

Shklovskii, V. *Theory of Prose*, trans. Benjamin Sher. Elmwood Park, IL : Dalkey Archive Press ; 1991.

Shklovsky, V. *The resurrection of the word (1914); Poetry and prose in cinematography (1927)*. In: Bann, S., & Bowlt, J. (1973). *Russian Formalism: A Collection of Articles and Texts in Translation (20th century studies)*. Edinburgh: Scottish Academic Press.

Eikhenbaum, B. *Literature and cinema (1926)*. In: Bann, S., & Bowlt, J. (1973). *Russian Formalism*.

Eikhenbaum, B. (1982). *The Poetics of Cinema*; ed. Richard Taylor (Russian poetics in translation; no. 9, 1982). Oxford: Russian Poetics in Translation Publications.

Tyniānov, Yuri. (1981). *The Problem of Verse Language*; edited and translated by Michael Sosa & Brent Harvey. Ann Arbor: Ardis.

Jakobson, Roman. *Poetry of Grammar and Grammar of Poetry*. In: Jakobson, Roman. (1985). *Verbal art, verbal sign, verbal time*; ed. by Kristina Pomorska & Stephen Rudy. Oxford: Basil Blackwell. https://monoskop.org/images/2/27/Jakobson_Roman_Verbal_Art_Verbal_Sign_Verbal_Time.pdf

Tynianov, Jurii. *On literary evolution (1927)*. In: Matejka, L., & Pomorska, K. (1971). *Readings in Russian poetics: Formalist and Structuralist views*. Cambridge: MIT Press.

Erlich, V. (1975). *Twentieth-century Russian Literary Criticism*. New Haven: Yale University Press.

Erlich, V. (1981). *Russian Formalism: History, Doctrine (3rd ed.)*. New Haven: Yale University Press. PG 3026 F6 E7 1969

Voloshinov, V.N., Bakhtin, M. M. (1973). *Marxism and the Philosophy of Language*; translated by Ladislav Matejka and I. R. Titunik. New York: Seminar Press.

Emerson, Caryl. *Shklovsky's ostranenie, Bakhtin's vnenakhodimost' (How Distance Serves an Aesthetics of Arousal Differently from an Aesthetics Based on Pain) // Poetics Today (2005) 26 (4): 637-664*. <https://doi.org/10.1215/03335372-26-4-637>

Holquist, Michael; Klinger, Ilya. *Minding the Gap: Toward a Historical Poetics of Estrangement // Poetics Today (2005) 26 (4): 613-636*. <https://doi.org/10.1215/03335372-26-4-613>

Ginzburg, Carlo. *Making Things Strange: The Prehistory of a Literary Device // Representations No. 56, Special Issue: The New Erudition (Autumn, 1996), pp. 8-28* <https://www.jstor.org/stable/2928705>

Crawford, Lawrence. *Viktor Shklovskij: Différance in Defamiliarization*. *Comparative Literature* 36 (1984): 209-19. JSTOR 1770260

Robinson, D. (2008). *Estrangement and the Somatics of literature: Tolstoy, Shklovsky, Brecht*. Baltimore: Johns Hopkins University Press.

חומר לקריאה נוספת:

- Poetics Today (2005) 26 (4). *Estrangement Revisited, part I.*
Poetics Today (2006) 27 (1). *Estrangement Revisited, part II.*
- Jakobson, Roman. (1985). *Verbal art, verbal sign, verbal time*; ed. by Kristina Pomorska & Stephen Rudy. Oxford: Basil Blackwell.
- Lemon, L., & Reis, M. (1965). *Russian Formalist Criticism: Four Essays*. Lincoln: University of Nebraska Press.
- O'Toole, L., & Shukman, A. (1978). *Formalism: History, comparison, genre (Russian poetics in translation ; no. 5, 1978)*. Colchester: University of Essex.
- Pomorska, K. (1968). *Russian Formalist Theory and its Poetic Ambiance*. The Hague: Mouton.
- Matejka, L., & Pomorska, K. (1971). *Readings in Russian poetics: Formalist and Structuralist views*. Cambridge: MIT Press
- Hansen-Löve, Aage. (1978). *Der russische Formalismus. Methodologische Rekonstruktion seiner Entwicklung aus dem Prinzip der Verfremdung*. Vienna: Verlag der Österreichische Akademie der Wissenschaften, 1978.
- Jackson, Robert Louis, & Rudy, Stephen. (1985). *Russian Formalism: A Retrospective Glance: A Festschrift in Honor of Victor Erlich*. New Haven: Yale Center for International and Area Studies.
- Striedter, Jurij.(1989). *Literary Structure, Evolution, and Value: Russian Formalism and Czech Structuralism Reconsidered*. Cambridge, Mass: Harvard University Press.
- Lane, R. (2013). *Global Literary Theory: An Anthology*. New York: Routledge. Mt. Scopus 4th Floor Green Shelves PN 45 G5276 2013
- Mole, Gary D. (1997). *Levinas, Blanchot, Jabes: Figures of estrangement* Gainesville, Fla: University Press of Florida.
- Salerno, R. (2003). *Landscapes of Abandonment Capitalism, Modernity, and Estrangement* Albany: State University of New York Press.
- Smith, A. (1996). *Julia Kristeva: Readings of Exile and Estrangement*. Basingstoke: Macmillan.

הערכת הקורס - הרכב הציון הסופי :

מבחן מסכם בכתב/בחינה בעל פה 0 %
הרצאה 20 %
השתתפות 15 %
הגשת עבודה 65 %
הגשת תרגילים 0 %
הגשת דו"חות 0 %
פרויקט מחקר 0 %
בחנים 0 %
אחר 0 %

מידע נוסף / הערות:

